

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף עב

למדנו אתמול שר"מ וחכמים נחלקו האם עירוב חצרות מועיל גם כשיתוף מבואות וכן להיפך:

נחלקו רבי נחומי ורבה בביאור מחלוקתם של ר"מ וחכמים: לדעת אחד מהם - כולם מודים שכשעירבו בפת די בעירוב או בשיתוף כדי להתיר גם את החצרות וגם את המבוי בטלטול, לפי שהפת כשרה לשניהם, ומחלוקת ר"מ וחכמים היא כשעירבו ביין, שלדעת חכמים אמנם היין לא מועיל לעירובי חצרות, אבל כשעירבו בו למבוי מתוך שהוא ראוי למבוי הוא מועיל אף לחצר. ולדעת השני - כולם מודים שכשעירבו ביין שאין הוא מועיל לחצר, ומחלוקתם כשעירבו בפת, שלדעת ר"מ אין עירוב פת במבוי מועיל לחצר, כדי שלא תשתכח תורת עירוב מן התינוקות.

לדעת רב יהודה בשם רב - **הלכה** כרבי מאיר (= שאין סומכים על עירוב במקום שיתוף ולהיפך), ומורים כך ברבים. לדעת רב הונא - **המנהג** כרבי מאיר, ולא דורשים כך ברבים אבל מורים כך ליחיד השואל. לדעת רבי יוחנן - **נהגו העם** כרבי מאיר, ולא מורים כך אף ליחיד, אבל מי שנהג כך לא מוחים בו.

משנה: חמשה חבורות של אנשים ששבתו בשבת בטרקלין אחד (= אולם גדול), וחילקו את הטרקלין לחמשה חלקים ע"י מחיצה, ולכולם יש פתח לחצר והם צריכים לערב עם שאר בני החצר, לדעת בית שמאי - הם נחשבים כחמשה בתים וכל חבורה צריכה לתת עירוב משלה, וכן אם הם הוציאו מחבורה לחבורה בתוך הטרקלין הם צריכים לערב ביניהם. ולדעת בית הלל - אין המחיצה מחלקת את הרשות ביניהם, לפי שהיא 'מחיצה שפלה' והטרקלין מחברם לרשות אחת, ודי להם בעירוב אחד לכולם, וכן מותר להם להוציא מחבורה לחבורה ללא עירוב.

וכיון שאין הם צריכים עירוב ביניהם אחד מהם נעשה שליח לערב עם החצר עבור כולם, כפי שנלמד לקמן - חמשה בתים שבחצר שעירבו ביניהם הרי הם נעשים כאחד, ואם הם באים אח"כ לערב עם חצר אחרת אחד מהם נעשה שליח לערב עבור כל החמשה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

ומודים ב"ה לב"ש שאם מקצתם דרים בחדרים או בעלויות שבטרקלין (= שהם רשויות נפרדות לגמרי) שהם נחשבים כדרים בחמשה בתים, והם צריכים עירוב נפרד לכל חבורה, שהרי אין זה דומה לחמשה בתים שבחצר שעירבו ביניהם שהם נעשים כאחד, שהרי כאן הם לא עירבו ביניהם.

גמרא: ישנן ארבע דעות בפירוש מחלוקתם של ב"ה וב"ש:

א. אמר רב נחמן - מחלוקתם של ב"ש וב"ה היא במסיפס (= מחיצה נמוכה של חתיכות עצים), שאז ב"ה סוברים שהם נחשבים כדרים בבית אחד, אבל במחיצה הגבוהה י' טפחים (= שהיא מחיצה חשובה) לדעת כולם צריך עירוב נפרד לכל חבורה. ב. יש אומרים שרב נחמן אמר - שנחלקו אף במסיפס.

רבי חייא ור"ש בן רבי נחלקו אף הם בביאור מחלוקתם של ב"ש וב"ה: ג. לדעת אחד מהם - מחלוקתם במחיצות המגיעות עד לתקרה, אבל אם אינן מגיעות עד לתקרה אפילו שהן גבוהות י' טפחים כולם מודים שדי בעירוב אחד לכולם. ד. ולדעת השני - מחלוקתם במחיצות שאינן מגיעות עד לתקרה, אבל במחיצות המגיעות עד לתקרה כולם מודים שצריך עירוב נפרד לכל חבורה.

הגמרא מקשה מברייתא על הדעות הנ"ל:

אמר רבי יהודה הסבר (=המסביר בחריפות) לא נחלקו ב"ש וב"ה במחיצות המגיעות לתקרה - שאז לבו"ע הם גרים ברשויות נפרדות וצריכים עירוב לכל חבורה, אלא נחלקו במחיצות שאינן מגיעות לתקרה.

מברייתא זו ישנה ראייה לדעה הרביעית. וקושיא לדעה השלישית. וכן קושיא לדעה הראשונה (שבברייתא כתוב שגם במחיצות עשרה לב"ה מספיק עירוב אחד לכולם). אמנם לדעה השניה האם ישנה קושיא ממשמעות הברייתא שדיברה על מחיצות ולא על מסיפס שבזה מודים גם ב"ש שמספיק עירוב אחד?

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

כח דהתירא עדיף: כשיש אפשרות להשמיע חידוש בדעה אחת מתוך שתי דעות, הגמרא מעדיפה להשמיע חידוש בדעה המתירה ולהרחיב את ההיתר, ולא חידוש בדעה האוסרת ולהרחיב את האיסור.

דעה נוספת במחלוקת:

תנא במה דברים אמורים: ב"ש וב"ה לא נחלקו באם המחיצות מחלקות את הטרקלין לרשויות נפרדות, ולכו"ע הטרקלין נחשב לרשות אחת ויכולים כל החבורות לטלטל בו (גם בלי עירוב). אלא מחלוקתם היא כאשר הם עירבו עם בית אחר בחצר, ובאופן שהם מוליכים את הפת לבית ההוא: האם מספיק עירוב אחד לכולם, או צריך עירוב לכל חבורה. אמנם אם בחצר השניה מביאה את עירוב אליהם לכו"ע אין צריכים להביא עירוב משלהם. וכמו שנחלקו בחמישה שגבו את עירובן.

חמישה שגבו את עירובן: חמישה בתים שבחצר שעשו עירוב יחדיו, ולאחמ"כ רצו לערב עם חצר נוספת שבמבוי – סוברים ב"ה שמספיק שאחד הבתים יביא את הפת לחצר השניה ויערב בשביל כולם. אבל ב"ש חולקים על זה וסוברים שצריך שכל בית ובית יביא עירוב בפני עצמו. אמנם אם החצר השניה מביאה את העירוב אל אחד הבתים שבחצרם, לכו"ע אין צריכים כלל להביא עירוב משלהם, מכיון שהכלל הוא שבית שניתן בו העירוב אינו צריך להביא פת משלו וכולם שותפים בבית זה. (טעם הדבר: מכיון שכשהם מערבים ויוצאים החוצה הרי נתפרדה חבורתם וצריכים עירוב לכל אחד בנפרד, משא"כ כאשר העירוב בא אליהם במקום שהם מוכנסים בו).

איכא דאמרי שמועה אחרת בדעה זו: כשהוליכו את עירובם לבית אחר לכו"ע צריכים עירוב לכל אחד, ומחלוקתם כשבא העירוב אצלם, ובכל אופן לב"ש צריכים עירוב לכל אחד ולב"ה מספיק אחד לכולם (כלומר אין צריכים לערב כיון שהעירוב בא לביתם).

משנה: אבא ובניו המתגוררים בחצר בבתיים נפרדים, ועם דיירים נוספים, והבנים מקבלים מאביהם את המימון לסעודותיהם, ונמצא שהם אוכלים וישנים כל אחד בביתו. אם הם רוצים לערב עם שאר בני החצר - ובאופן שהם מוליכים את עירובן

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

לביתו של אחד השכנים - צריכים לתת עירוב כל אחד בנפרד. אבל אם העירוב בא לבית אביהם - אינם צריכים לתת עירוב מכיון שהם נמשכים לבית אביהם, וכאמור הכלל הוא שבית שמונח בו העירוב אינו צריך לתת עירוב.

גמרא: אין ראיה מהמשנה שמקום הלינה מגדיר את מקום המגורים ולא מקום האכילה (שלכאורה כתוב במשנה שאכלו 'על שולחן אביהם', ומכיון שהאחים ישנו בבתיהם צריכים לתת עירוב בפני עצמם) – שהרי כאמור כוונת המשנה שהם לא אכלו בפועל בבית האבא אלא הם קיבלו את דמי ההוצאות מאביהם לממן את הסעודות. ונמצא שגם מקום האכילה שלהם היה בביתם ולא בבית האבא.

